
VERENIGING PEL HOUDT OPENBARE AVOND OVER DE PARTICIPATIEWET:

RECHTELOOS BIJ DE SOOS?! VERPLICHT "VRIJWILLIG" PARTICIPEREN?

PEL HOUDT OP DINSDAGAVOND 11 NOVEMBER A.S. EEN OPENBARE AVOND OVER DE KOMENDE PARTICIPATIEWET 2015 EN HAAR GEVOLGEN VOOR MENSEN IN DE BIJSTAND MAAR OOK VOOR MENSEN IN DE WSW, DE WAJONG EN DE AOW... VOOR UW VRAGEN IS EEN ADVOCaat AANWEZIG.

Op 1 januari a.s. verandert er heel veel bij de bijstand, de WSW, de WAJONG en ook bij de AOW en het wordt er allemaal niet beter op voor mensen met een uitkering. **Zo wordt er o.a. een kostendelersnorm ingevoerd, ook voor mensen met AOW en werken met behoud van bijstand wordt de grote trend (lees: dwangarbeid) en: u kunt gedwongen worden te verhuizen voor werk elders in het land. Doet u iets fout, vergist u zich bij het invullen van een formuliertje: dan heet dat meteen "fraude" en kunt u een boete krijgen die kan oplopen tot 3 maanden helemaal geen bijstandsuitkering...** En de gemeente hoeft zich niets meer aan te trekken van de zgn. "beslagvrije voet". Die hield in dat men u altijd 90% van het voor u geldende bijstandsniveau moest laten houden. (Dit kan overigens nog boeiende juridische discussies opleveren...) Dat dit rampzalig is voor uw financiën, hoeven we niet uit te leggen: fors oplopende schulden, geld voor eten moeten lenen van vrienden of familie, dreigende huisuitzetting wegens huurschulden, afsluiting van energie en water enz. Laat u bijpraten over die Participatiewet en kom

DINSDAGAVOND 11 NOVEMBER NAAR DE TUINZAAL VAN ZALEN TIVOLI HUIZUMERLAAN 59 IN LEEUWARDEN!

Zaal open: 19.30 uur Aanvang: 20.00 uur. Toegang gratis.

Wat gaan we die avond doen? Advocaat Ad Speksnijder (v.m. Bureau voor Rechtshulp) vertelt het nodige over zijn wederwaardigheden met Sociale Zaken in kwesties waarbij hij klanten van de soos bijstond, we gaan via een presentatie uitleggen wat er allemaal voor ellende aan zit te komen met die Participatiewet, waarbij u tevens korte vragen kunt stellen als dingen niet duidelijk zijn, want de regelgeving op bijstandsgebied ed. is en blijft ingewikkeld. Na de pauze is er uitgebreid gelegenheid uw vragen, problemen of opmerkingen voor te leggen aan advocaat Ad Speksnijder. ***Loopt u al een tijdje rond met vragen of problemen op dit gebied? Aarzel niet, kom naar deze avond en leg uw vragen voor aan de aanwezige advocaat!*** (TIP: schrijf ze desnoods van te voren op en neem uw vragen mee.)

DE PARTICIPATIEWET

Op 1 januari 2015 treedt de Participatiewet in werking, zonder enige twijfel het meest asociale stuk wetgeving dat Nederland sinds 1945 gezien heeft. Op dezelfde datum treden een aantal andere wijzigingen in de sociale zekerheid in werking die weliswaar niet voortvloeien uit de Participatiewet, maar wel ingrijpende gevolgen voor veel mensen zullen hebben. Hieronder het eerste in een korte serie artikelen over de belangrijkste wijzigingen in de sociale zekerheid per 1 januari 2015.

Formeel is het doel van de Participatiewet het 'houdbaar en toegankelijk houden' van de sociale zekerheidswetgeving door een aantal regelingen samen te voegen, maar dat is uitsluitend voor de publieke tribune. Het is in de eerste plaats een ordinaire bezuinigingsmaatregel die 1,7 miljard op moet leveren, uiteraard over de rug van de meest kwetsbaren in de samenleving. Daarnaast is het een poging mensen met een uitkering verder te disciplineren.

De WSW

De Participatiewet treedt in de plaats van de Wet Werk en Bijstand (WWB), de West Sociale werkvoorziening (WSW) en de Wajong. Deze drie wetten worden samengevoegd. De WSW was bedoeld voor mensen met een arbeidsbeperking. Vanaf 1 januari 2015 is er geen instroom in de WSW meer mogelijk. Aanvragen voor toelating tot de WSW worden al sinds 10 september jl. niet meer in behandeling genomen. Bestaande WSW'ers met een dienstverband behouden die. Momenteel hebben ruim 100.000 mensen een dienstbetrekking in de WSW, de bedoeling is dat dit aantal wordt teruggebracht tot 30.000. Dat zal ten dele door natuurlijk verloop (pensionering) moeten gebeuren, maar het is natuurlijk godsonmogelijk die vermindering uitsluitend via natuurlijk verloop te realiseren. Er is afgesproken dat de bazen extra banen zullen creëren voor mensen met een arbeidsbeperking, maar je moet al een moderne vakbondsbestuurder zijn om geloof te hechten aan dat 'extra'.

Het voornaamste effect zal zijn dat laag opgeleide werknemers verdrongen worden door mensen met een arbeidsbeperking. Nog een trede lager zal werk dat tot nu toe door mensen met een arbeidsbeperking werd verricht, worden overgenomen door uitkeringsgerechtigden die dit werk als 'tegenprestatie' moeten verrichten. Formeel mag er geen sprake zijn van verdringing, maar daar wordt door gemeenten nu al op grote schaal de hand mee gelicht.

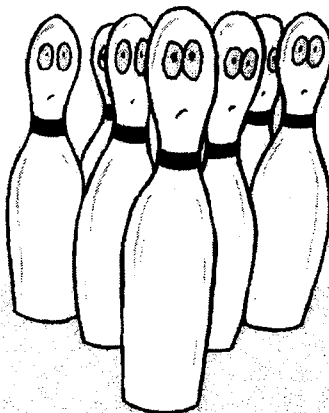
Schoffelen of creperen

Wat ons meteen op het volgende punt brengt. Gemeenten kunnen per 1 januari van mensen met een bijstandsuitkeringen eisen dat deze in ruil voor hun bijstandsuitkering een tegenprestatie leveren. Let op: gemeenten zijn niet verplicht dit te eisen, Groningen bijvoorbeeld ziet af van deze mogelijkheid. (1) Wethouders die maar wat graag gratis arbeidskrachten in willen schakelen, willen nog wel eens 'vergeten' dat er geen verplichting bestaat deze tegenprestatie ook daadwerkelijk op te leggen. Zo bestond de Leeuwarder wethouder **Andries Ekhart** het onlangs om met droge ogen te beweren dat hij óók met handen en voeten gebonden is aan Haagse wetgeving die hem **verplicht** de tegenprestatie dwingend op te leggen. Dat tafereel gaat zich de komende tijd in heel wat Nederlandse gemeenten herhalen en hele legers omhooggevallen sigarenboeren in de diverse gemeenteraden die dit land rijk is, zullen dat voor zoete koek slikken.

(1) Het College van B&W van Amsterdam wil deze 'tegenprestatie' helemaal afschaffen volgens hun college-akkoord.

Over "Veilig omgaan met de soos" ontvingen we onderstaand ingezonden stuk, tevens de tekst van een folder, geschreven door mensen van de WWB-groep van PEL:

Praten met de Soos

De Mens in de Machine

Deze folder bevat wat gedachten voor een ieder die te maken krijgt met het Sociale Dienst loket.

Allereerst is het goed om te bedenken dat jij in het echte leven een persoon bent, maar dat ben je nooit voor hen. Daar ben je een nummer in een database. Onthoud dat je geen slecht mens bent omdat je om wat voor reden dan ook toevallig niet kunt werken. Onthoud ook dat niemand het recht heeft je om die reden te kleineren, intimideren, criminaliseren of te manipuleren. Contactpersonen komen en gaan. Die mensen hebben geen tijd om zich in je geschiedenis te verdiepen, en moeten gewoon de regeltjes volgen die op jouw dossier van toepassing zijn. Zij verdienen daar hun geld mee.

Wanneer je met de machine die Sociale Dienst heet in aanraking komt, is het handig om je vooraf in te dekken.

Dus nog voordat je thuis de deur achter je dicht doet, bereid je je geestelijk al voor op je gesprek. Dit doe je door een formele afstand te scheppen tussen hen en jou. Het zijn je vrienden niet, je doet zaken met hen. Denk aan een verhoor waarbij rechercheur en verdachte keurig "U" tegen elkaar zeggen, om emotionele betrokkenheid buiten te sluiten. Jij hebt daarbij niks te vrezen, want je doet niks verkeerd. Benader ze ook niet als vijanden, want je doet gewoon zaken. Zaken zijn zaken. Je moet als het ware even los van je gewone gevoel, met hen de specifieke zaak van jouw situatie bespreken. Wees daarin meegaand, zo meegaand mogelijk. Omdat jouw "geval" slechts een nummer in hun database is, moet je je zo min mogelijk door emoties laten leiden tijdens dit gesprek.

Denk na over elke zin die je hoort en stel eventueel vragen. Dit kan moeilijk zijn wanneer men dwingende voorstellen doet waarvan je

bang wordt of van binnen begint te steigeren. Juist op die momenten is het belangrijk jezelf in toom te houden en "gewoon" beleefd antwoord te blijven geven. Probeer zacht te praten en kijk je contactpersoon af en toe aan. Haal rustig en langzaam adem. Als iets je te hard gaat, kun je gerust zeggen dat je er nog even over moet nadenken.

Je mag ook iemand meenemen en diegene kan behalve meeluisteren, eventueel aantekeningen maken tijdens het gesprek. Samen sta je sterker en bovendien heb je dan een getuige, mocht dat later van belang blijken.

De Bowlingbaan

Het gesprek met de Sociale Dienst lijkt op bowlen: de bal kan daarbij aan twee kanten in de goot terecht komen. Het is de kunst ergens in het midden te blijven om je doel te raken. Het is belangrijk zoveel mogelijk de waarheid te spreken, maar wees daarbij niet zo open dat je met je laat sollen. Houd afstand, net als bij een verkoper aan de deur. Voor je het weet word je na een paar aardige vragen iets aangesmeerd waar je maar weer lastig vanaf komt.

Aan de andere kant moet je niet zo afstandelijk zijn dat je niks meer zegt, waardoor je de Sociale Dienst tegen je krijgt. En klinkklare leugens zijn echt uit den boze, lieg dus nooit over feitelijkheden die traceerbaar zijn. Geef steeds de indruk dat je aan hun kant staat, je bent nu eenmaal financieel van hen afhankelijk. Gedraag je echter ook weer niet te timide vanwege dit punt.

Als je het ergens niet mee eens bent, blijf dan keurig en vriendelijk bij je standpunt. Daarin sta je in je recht! Blijf tegelijkertijd van goede wil. Als je een opgelegde activiteit niet ziet zitten, kun je zeggen dat je vreest dat je die niet aankunt. Maar zeg netjes "Ja" wanneer "Nee" je uitkering in gevaar brengt.

Als je in eerste instantie doet wat men van je vraagt en vervolgens vertelt dat het je allemaal teveel wordt, heb je in ieder geval je "goede wil" getoond. Kom netjes een paar keer op de werkplek opdagen, waarna je je afmeldt omdat het niet meer gaat. Maak je er niet te druk om.

Als je een psychische kwetsbaarheid of lichamelijk ongemak hebt, stel die dan aan de casemanager voor als een zo groot mogelijk probleem, maar doe er niet te zielig over. Ze zullen je eerder met rust laten als je het zo al moeilijk genoeg hebt, maar sneller aan het werk zetten als je aan zelfmedelijden doet. **Zorg dus voor een goede houding: jij bent gemotiveerd om te werken. Je wilt wel, het lukt alleen niet. Denk om je bowlingbal, houd hem in balans!**

Doe Het Zelf

Doe zelf iets, voordat zij je iets akeligs laten doen. Het kan handig zijn als je al bezig bent als vrijwilliger.

Zorg voor een acceptabele werkplek waar je niet vaker bent, of meer doet dan je zelf prettig vindt. Tijdens je gesprek kun je dan zeggen dat je al iets doet. Zeg dan ook dat je daar helemaal tot je recht komt en dat je (nog) meer activiteiten niet aankunt. Kijk een beetje moeilijk als er tegen je zin in toch op meer werk wordt aangedrongen. Blijf bij je standpunt! Jij doet immers je best al. Het vrijwilligerswerk is op maat voor jou, dus je zou verder met rust gelaten moeten worden.

Kortom

Dek je in. Schep afstand. Wees beleefd. Wees meegaand, maar niet té. Aanvaard "werk", maar stap er snel weer uit. Maak er geen punt van. **Vergroot je gebreken en kwetsbaarheden uit, maar zonder zelfmedelijden. Zorg zo mogelijk zelf voor vrijwilligerswerk om ellende te voorkomen.**

Succes!

Kommunikasie weetjewel.

Een bloemetje, een receptie of misschien zelf een lintje wegens voorbeeldig gedrag toen ik 25 jaar in de Bijstand zat? Nee, het kon er niet af en natuurlijk had ik daar ook niet op gerekend.

Maar, het zette me wel aan het denken over mijn positie als uitkeringsgerechtigde en wat daaraan sinds de jaren '80 veranderd is. Destijds kreeg ik nadat ik me voor een uitkering had aangemeld een Bijstandsmaatschappelijk werker toegewezen.

Een vriendelijke man, die mij inderdaad voor zover dat in zijn mogelijkheden lag met raad en daad bijstond in allerlei zaken waarin ik mezelf maatschappelijk niet kon redden. Ten eerste kreeg ik op die manier natuurlijk elke maand mijn uitkering netjes overgemaakt. Maar het was ook prettig om te weten dat er iemand zijn best voor me wilde doen om me wegwijs te maken in allerlei voorkomende bureaucratische zaken. Ik werd geacht af en toe bij deze persoon te verschijnen om te bekijken of er iets veranderd was in mijn situatie.

Ook bij het Arbeidsbureau was ik verplicht ingeschreven, wat met regelmaat verlengd moest worden. Met daar eveneens een vaste contactpersoon en van tijd tot tijd een gesprek over mijn kansen op de arbeidsmarkt. Mocht het van toepassing zijn eens een sollicitatie. Elke maand leverde ik netjes op tijd mijn inkomstenbriefje in bij de balie van Sociale Zaken en later in een speciale brievenbus. Het was verder voor niemand een probleem dat ik het vrijwilligerswerk bleef doen dat ik ook tijdens mijn studie had gedaan en er op die manier voor koos om mijn steentje bij te dragen aan de samenleving. Er waren toch geen banen en het oude arbeidsethos had zijn glans grotendeels verloren.

Maar de tijden veranderden en reorganisaties eisten hun tol. Een komen en gaan van contactpersonen op het inmiddels nieuwe Stadskantoor en de inkomstenbriefjes werden vervangen door een wijzigingsformulier, slechts in te leveren als je iets te melden had. En verder vooral schriftelijke controles t.a.v. de rechtmatigheid van de uitkering e.d. Wanneer ik zelf iets wilde overleggen was er in elk geval nog wel iemand met wie ik dat kon doen, die beschikte over (minder of meer kennis van) mijn dossier. Soms een prettig persoon, soms iemand die het wel graag opnieuw wilde gaan uitvinden. **De nadruk verschoof echter wel van hulp in de richting van controle.** Maar zelfs in die periode heb ik nog positief meedenken ervaren. Zo heeft een begripvolle medewerkster kunnen aansturen op een afkeuringsprocedure. Daardoor werd ik verlost van de door de veranderende tijdgeest toenemende druk op herintreding in het arbeidsproces. Daar lagen toch geen kansen voor mij. Inmiddels zijn we vele jaren verder en is het fenomeen "vaste contactpersoon" voor zover mij bekend uitgestorven. Als er nu gecommuniceerd wordt dan is dat niet door een persoon, maar door de Dienst. Wie dat is, ligt eraan wie er op dat moment achter een computer of aan een telefoon zit. Als ik bel, heeft degene die me antwoordt waarschijnlijk een paar statistische gegevens over me op het beeldscherm staan, maar geen idee wie ik ben, wat voor geschiedenis me verbindt aan Sociale Zaken en waarom ik afgekeurd ben. Wat nare consequenties kan hebben. **Een te zakelijke benadering kan bij iemand die kwetsbaar is emoties oproepen die tegenwoordig al snel als ongewenst worden bestempeld en in de nieuwe wetgeving zelfs reden voor sancties kunnen zijn. En bewijs dan maar eens dat je niet "schuldig" bent, want die bewijslast ligt bij de cliënt. Begrijpelijkwijs probeer ik telefooncontact te vermijden.**

Een mens moet met zijn tijd mee. Mailcontact heb ik dus geprobeerd, om een melding te doen terwijl ik niet op tijd na een eerdere melding een nieuw wijzigingsformulier had gekregen. Een geautomatiseerde mail terug, dat mijn bericht werd doorgestuurd. Nooit meer een reactie op gehad. Ook geen wijzigingsformulier trouwens. Op mededelingen op wijzigingsformulieren wordt overigens zelden gereageerd, ook waar het mij relevante informatie lijkt. Toen ik een keer wel een beschikking kreeg stond er een hinderlijke fout in, die ik met moeite door een lastig telefoontje kon laten herstellen. Tja, wijs eens iemand daar op een nalatigheid; wie ben ik dan wel dat ik het als uitkeringsgerechtigde op zo'n moment beter denk te weten dan iemand die ervoor betaald wordt...

En dan komt er ineens een verzoek tot communicatie in de vorm van Klant In Zicht. Een kans om je eigen situatie duidelijker te maken voor Sociale Zaken, maar zoals het uitgevoerd is, een gemiste kans. Maar dat nu terzijde. Ik heb het vage gevoel dat de hele rapportage ergens is weggemoffeld en dat de exorbitante kosten van het hele uitbestede project onopvallend zijn weggeschreven.

Onlangs dan een verzoek om een online enquête in te vullen. Geen verplichting deze keer, maar wel na een week een indringende herinneringsmail. Wat ik er zoal van vind, van de manier waarop het contact met Sociale Zaken verloopt.

Nou, ik vind niet zoveel meer. Kennis en statistische data worden volgens mij vooral verzameld om beleid mee te legitimeren. Lege briefjes, want ik heb de indruk dat er toch niks inhoudelijk gelezen wordt. Ik houd liever mijn mond, want alles kan tegen me gebruikt worden. Ik ben ik. Geen crimineel, louter en alleen omdat ik door omstandigheden niet in mijn eigen levensonderhoud kan voorzien. **Mijn risicoprofiel, zoals die tegenwoordig gebruikt worden, mag misschien zorgwekkend zijn, maar ik blijf gewoon ik, mens achter een sofinummer!**

Vrouwen dubbel gepakt!?

Met de invoering van de nieuwe Participatiewet, en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning per 1 januari 2015 zal de druk op mensen toenemen om verplicht, als tegenprestatie voor de uitkering, aan het werk te gaan. In de Participatiewet is opgenomen dat de gemeenten extra inspanning moeten leveren om mensen zonder betaald werk aan een baan te helpen. In de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is geregeld dat met een budget, wat minstens 25% minder is dan het huidige, de gemeenten de zorg en hulpverlening voor hun burgers moeten organiseren. Door de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning zullen straks veel mensen die nu in de zorg werken hun baan verliezen. Tegelijkertijd moet de gemeente hen zo snel mogelijk weer aan werk helpen om te voorkomen dat ze een beroep gaan doen op de bijstand. Met de Participatiewet in de hand worden mensen verplicht aan het werk gezet zonder dat zij daarvoor een salaris ontvangen. Zogenaamd om werkervaring op te doen maar in de praktijk levert dit mensen geen betaalde baan op.

Uit cijfers van het CBS (Gezondheidsmonitor 2013 en Emancipatiemonitor 2012) blijkt dat vrouwen minder vaak dan mannen een betaalde baan hebben, en als ze een betaalde baan hebben is die gemiddeld 26,4 uur tegen mannen 38,2 uur. Daarnaast verrichten vrouwen meer tijd aan huishouden en zorg voor kinderen dan mannen. Ook doen vrouwen meer aan mantelzorg dan mannen. In Nederland geven ruim 1,5 miljoen mensen intensief of langdurig mantelzorg en daarvan is dus het merendeel vrouw.

Uit bovenstaande blijkt dat de druk op vrouwen om onbetaalde arbeid te verrichten groot is. Daarnaast zijn vrouwen in grote mate vertegenwoordigd in banen in de sectoren waar door invoering van de WMO straks de ontslagen zullen gaan vallen. De betaalde banen in zorg en hulpverlening zullen wegvallen en daarvoor in de plaats moet *het netwerk* dit opvangen. Nog los van de vraag of alle mensen die hulp of zorg nodig hebben een dergelijk netwerk hebben, is het voorspelbaar op welke mensen de druk gaat toenemen om dit werk zogenaamd vrijwillig te gaan doen.

Een (fictief) voorbeeld:

Marjan werkt sinds een jaar betaald in de thuiszorg. Daarvoor zat ze in de bijstand. Door de invoering van de WMO raakt ze haar baan kwijt, de gemeente gaat in zee met een andere zorgaanbieder. Deze neemt wel een deel van de medewerkers van de organisatie waar Marjan werkt over, maar niet allemaal, het budget is namelijk een stuk lager dan in 2014. Marjan heeft nauwelijks recht op WW omdat ze nog maar kort een betaalde baan had. Al snel na haar ontslag zal Marjan weer in de bijstand belanden.

Naast haar betaalde baan heeft Marjan de zorg voor haar bejaarde ouders (die zo lang mogelijk thuis moeten blijven wonen) en ze heeft twee minderjarige kinderen. Eenmaal in de bijstand moet Marjan een zogenoemde tegenprestatie leveren. Ze kan met haar werkverleden wel ondersteuning bieden aan mensen die zorg nodig hebben. Ondertussen is de professionele zorg voor haar ouders gehalveerd waardoor ze er extra zorgtaken bij krijgt. Daarnaast moet ze nog solliciteren naar betaald werk om haar uitkering te behouden. In de sector waarin zij ervaring heeft wordt echter alleen maar bezuinigd dus een betaalde baan zit er niet in. De werkweek van Marjan is overvol maar ze krijgt er uiteindelijk geen cent voor betaald.

Conclusie:

Steeds meer mensen doen werk waarvoor zij niet betaald worden, en ook hun perspectief op de arbeidsmarkt verbetert niet. Steeds meer werk wordt wegbezuinigd als betaalde baan maar het werk blijft er wel, en moet worden gedaan door mensen die er vervolgens niet voor betaald krijgen. Wanneer deze groep voldoende werkervaring heeft opgedaan worden ze weer vervangen door een nieuwe groep mensen die werkervaring op moeten doen. Het aandeel van vrouwen in deze groep is relatief hoog omdat zij hoog vertegenwoordigd zijn in de sectoren waar nu de ontslagen gaan vallen. De druk op hen is dubbel omdat zij in de huidige situatie een groot aandeel in het onbetaalde werk leveren, wat meer zal worden door het wegvallen van professionele zorg, en daar komt dan de verplichte tegenprestatie nog bij.

COLOFON OPWAARTSE DRUK

Uitgave blad: Vereniging De Horzel, samenwerkingsverband van vereniging PEL, stichting BLUT en het Komitee Vrouw en Bijstand. (KveB) Redactieadres: Marowijnestraat 8-C 8931 BT Leeuwarden.

Dit blad op internet: <http://home.online.nl/verpel/bijstand.html#wb>

Oplage blad: 1000 stuks plus de mededelingenborden in de stad. U hebt het blaadje ergens gezien en wilt ook een exemplaar? Bel dan een van onderstaande telefoonnummers voor nazending over de post of kijk op internet.

Komitee Vrouw en Bijstand: 06-46176136 en 06-16497609 of e-mail: aunticleo@hotmail.com of inge_rodenuis@hotmail.com (ook voor individuele vragen en klachten van vrouwen over bijstand ed.)

KveB op internet: <http://home.online.nl/verpel/reclame/kvebmededeling.html>

Stichting BLUT: 058-2672513 en 06-48369804 of e-mail: jpdeneitid@gmail.com

(ook voor individuele vragen en klachten)

Vereniging P.E.L.: 058-2671636 of e-mail: verpel@online.nl en pel@verpel.demon.nl

PEL op internet: <http://verenigingpel.nl>

Spreekuren PEL: Voor algemene en individuele vragen over bijstandsuitkeringen, gesubsidieerd werk, re-integratietrajecten of zgn.

Tegenprestatie in de bijstand en voor alle vragen, zowel algemeen als individueel op het gebied van HUREN (ook van kamers), het zoeken van een woning, huurtoeslag, kraken, diverse woonlasten, gemeentelijke belastingen, kwijtscheldingen enz.

Klachtensprekuren PEL, iedere werkdag van 14.00-18.00 uur telefonisch of op afspraak.

B.g.g.: laat naam en telefoonnummer achter op de telefoonbeantwoorder. Wij bellen dan z.s.m. terug.

Zowel PEL, BLUT als KveB hebben zitting in de Leeuwarder Cliëntenraad Werk en Inkomen.

Dit is een formeel adviesorgaan voor het College van B&W over het beleid op het gebied van bijstand, werk en inkomen ed. De vergaderingen met de gemeente zijn openbaar en u bent welkom als publiek. Ze worden meestal gehouden op het Stadhuis aan het Hofplein, op de laatste donderdag van de maand van 13.00-15.00 uur. Let op de Huis aan Huis: daar hoort de agenda en het tijdstip in te staan!

OPWAARTSE DRUK 7

HET BINNENBLAD

Piketty op ieders lip.

In de internationale pers heeft het werk van Thomas Piketty, "het kapitaal in de 21e eeuw" heel wat tongen losgemaakt. In de meeste gevallen zijn dit kritieken op kritieken en niet iedereen die er iets over zegt heeft het hele boek gelezen. De 75 bladzijden noten zal niemand hebben gelezen. De tekst van het boek beslaat 577 pagina's. Laat staan dat veel gewone mensen het hebben gelezen. Daarom in deze opwaartse druk een voorproefje. Allereerst is er de zaak van ons inkomen. Werk wordt zwaarder belast dan inkomen uit investeringen en rente.

Overal in de wereld worden inkomsten uit kapitaal bijna niet belast. Dat heeft iets te maken met de rol van het kapitaal in de tegenwoordige wereld. Die tegenwoordige wereld begon voor Piketty met de Franse revolutie. Die schafte der privileges van de adel en de kerk af. Die onteigende het grondbezit van de kerk en van de foute adel, want grondbezit was toen vrijwel de enige vorm van kapitaal. Grondbezit leverde huur en renten op, waarvan de eigenaren als rentenier konden leven. Wie de boeken uit die tijd leest of heeft gezien op TV weet dat. Romans als de Woeste Hoogte en Jane Eyre zijn daar voorbeelden van. Ook de boeken van Honoré Balzac spelen in die tijd. Maar toch, sommigen die op te grote voet leefden vielen uit hun (hogere) klasse. De meest gezochte beroepen waren in die dagen rechter, aanklager, of onderprefect, kortom de stand van de hogere ambtenaren. Gaat het verplaatsen van het rechtbank personeel hier in Leeuwarden ook niet over? Er moet goed betaald werk in Leeuwarden blijven. Maar toch de ondernemers leven er veel ruimer van. Balzac kaart dat probleem aan in een roman. Piketty noemt het: "de les van Vautrin." Een jonge jurist heeft de keuze om aan het werk te gaan en een druk en niet zo royaal leven te leiden, of te trouwen met de dochters van Vadertje Goriot. Met haar erfenis zou hij ruim kunnen leven, er is evenwel een maar, zegt Vautrin, maar de andere erfgenaam, haar broer moet uit de weg worden geruimd. Daar schrikt de jonge jurist uiteindelijk voor terug. De les van Piketty is deze: de inkomsten uit kapitaal waren gegroeid en inkomsten uit arbeid waren gelijk gebleven.

De periode tussen 1814 en 1914, was een stabiele periode, de geld ontwaarding was gering en de groei ook. Slechts weinigen konden zich een renteniers bestaan veroorloven. Hij laat dit zien in een aantal grafieken, bij elk hoofdstukje van het boek wel een. Zijn uiteindelijke conclusie is dat ondanks de schommelingen en soms ook diepe dalen, dat de economie niet sneller zal groeien dan de wereldbevolking. De situatie van de economie veranderde al dramatisch tijdens de eerste wereldoorlog. Hoe moest Frankrijk de oorlog financieren? Door belastingen, en de wederopbouw? Door belastingen. Op dat moment waren dat juist belastingen op inkomsten, nu ook uit kapitaal en belastingen uit bezit. Dus vastgezet kapitaal in aandelen fabrieken en grond. Hoe het werkt toont hij in zijn grafiekjes, met eenvoudige formules. En omdat er cijfers bekend zijn uit aangiften, uit statistieken en uit vrije nieuwsgaring is het bepalen van ieders aandeel in de belasting eenvoudig. Men kan ze "vlak" heffen en men kan ze progressief heffen. Het eerste is: iedereen betaalt evenveel. Het andere is: de hoogste groepen betalen het meest.

Omstreeks 1980 was de schade van de oorlog hersteld en de wederopbouw klaar.

Toen voelde de economie dat er op zich geen fantastische groei meer in zat. De neo-liberale politici, kregen de wind in de zeilen, dank zij de economen van hun soort. Dat leverde Thatcher en Reagan op, die nog wel manieren wisten om de winsten te vergroten. Ondertussen is ook wel bekend, dat de economie groeide, maar dat de individuele burger sinds die dagen niets anders gedaan heeft dan inleveren. Ook dat laat Piketty op een eenvoudige manier zien. Hij deelt de inwoners in, in statistische brokken van 10 procent. Wat bezit het bovenste tiende deel (10%) van de inwoners ten opzichte van de onderste 40 procent, die niets bezitten. Van de bovenste 10 % kun je op de zelfde manier de verhouding bepalen. En daarvan kun je weer het bovenste tiende deel nemen, of een pro mille. De verhouding wordt steeds ongunstiger ten opzichte van de onderste helft van de bevolking.

Voor Nederland geeft hij daar geen cijfers van, maar wel van de EU.

Na de oorlog is de ongelijkheid in Nederland weer opgelopen. Eerst langzaam, na 1981 steeds sneller. Zo heb ik altijd al willen weten waar al dat geld is gebleven dat bezuinigd is sinds bestek '81: Het antwoord wordt door Piketty gegeven. Tel het nationale bezit en het privé bezit in een land bij elkaar op en je ziet dat het totale bezit in het land groter is geworden, maar dat het aandeel van de staat afgenomen is, dat van de burger, dat in de praktijk bijna tot nul is gedaald. Daar is het bovenste procent flink beter geworden en de bovenste 10 procent hebben er ook nog wat bij gewonnen. Voor de rest heeft iedereen verloren, hoewel Nederland rijker is geworden. Piketty dringt daarom aan op een herverdeling door belastingen. Tegen het eind van het boek wordt zelfs gewaarschuwd voor economisch nutteloos of schadelijk gedrag, als dit niet zou worden uitgevoerd. Piketty neemt het woord revolutie of maatschappelijk onvrede niet in de mond.

Verder staan er in het boek nuttige formules, opmerkingen over inflatie, het bijdrukken van geld, de lessen uit de vastgoed bubbel(s) en de internet bubbel. Die worden vergeleken met de crisis in de jaren '30. Mooi boek, vooral omdat de bezuinigingen nu niet meer overal in het land gelijk zijn, maar per gemeente verschillend kunnen worden ingevuld. Dit heeft een groot gevaar, we weten nu wie heeft besloten dat uw oude tante geen verzorging krijgt, Uw vader geen rollator, en u zelf de goedkoopste medicijnen. Maar u weet nu ook wie dat heeft beslist. Die persoon woont vlak bij u. U kunt bij die zak van een politicus, dat raadslid, die manager, verhaal halen, want u weet ze nu te wonen. Dat Den Haag zijn problemen oplost door ze bij de gemeenten neer te leggen, maakt de gemeente, de raad en de ambtenaren tot rechtstreekse vijand van de burger.

J.Post; St. Blut.

ARMOEDE IN DRIE GRAFIEKJES

Bron: boek Marcel Van Dam: "Niemandland"

Het grafiekje "Armoede 1985-2006 in %" laat drie lijnen zien:

Onderste lijn: de lage-inkomens grens. Vast koopkrachtbedrag in de tijd. Afgeleid van bijstandsniveau alleenstaande in 1979. Wie minder inkomen heeft is arm, wie meer heeft niet. Naarmate het minimuminkomen achterbleef bij de cao-lonen nam het aantal armen geleidelijk af... Immers: hoe lager het inkomen, des te minder mensen er onder vallen... Absurd uiteraard en daarom als definitie onbruikbaar.

Middelste lijn: "Modest but adequate". Wil zeggen: de volstrekt minimale uitgaven voor een alleenstaande. Heet ook wel: "Niet veel, maar toereikend". Bovenste lijn: "Basic needs"

Het grafiekje "Armoede op basis van Europese armoedegrens in % van huishoudens 1981-2006" geeft een beter beeld. Definitie: "een huishouden dat een inkomen heeft dat lager is dan 60% van het middelste inkomen, dat is het inkomen met evenveel hogere als lagere inkomens, moet als arm worden beschouwd" Volgens deze definitie is de armoede van huishoudens gestegen van 4% in 1981 naar bijna 11% in 2006. De grafiek heeft betrekking op de Nederlandse situatie.

Het grafiekje "Aantal arme kinderen in 2005 in %" spreekt voor zich: bijna 12% Als kind kun je beter in Scandinavië wonen...

